T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 98
KARAR NO : 2016 / 145
KARAR TR : 14.03.2016

ÖZET: Jandarma Er olarak vatani görevini ifa etmekte olan davacının Cezaevi Bölük Komutanlığında nöbet tuttuğu esnada yere düşerek kafasını çarpması ile yaralanması sonucu geçirdiği ameliyatlar sonrasında yakalandığı epilepsi hastalığı nedeni ile uğradığı zararın, olayda kusuru bulunan davalı idarelerden tazminine karar verilmesi istemi ile açılan davanın; davacının olay tarihinde asker kişi olduğunda tereddüt bulunmamakla birlikte; yerine getirdiği görevin 2803 sayılı Kanunun 7/a bendi kapsamında mülki görev olması ve askeri hizmet kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmaması nedeniyle GENELİDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı :İ.C.
Vekili :Av.A.D.
Davalılar :1.İçişleri Bakanlığı (Jandarma Genel Komutanlığı)
Vekilleri :Av. M.Ş.İ.& Av. B.T.
2.Milli Savunma Bakanlığı
Vekili :Av.S.A.Ü.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının vatanini görevini ifa ettiği Bursa İl Jandarma Komutanlığına bağlı Bursa Cezaevi Bölük Komutanlığımda nöbet tuttuğu bir esnada yere düşmesi nedeni ile kafasının yere çarpması sonucu yararlandığını ve Bursa Askeri Hastanesi'nde bir gece müşahede altında kaldığını, davacının olay sonrasında izin kullandığını ve memleketi olan Gaziantep'e gittiğini; burada kafatası bölümünde ağrıların artması neticesinde Gaziantep Merkez Komutanlığından sevk alarak Gaziantep Devlet Hastanesi'ne müracaat ettiğini; nöroloji bölümünde çekilen röntgen görüntülerinin şüphe uyandırması üzerine MR çekimi yapılığını ve Nöroloji uzmanınca kafatasında çarpma sonucu kitle oluştuğunun tespit edildiğini, Bursa Askeri Hastanesi Nöroloji bölümü tarafından davacının İstanbul Gata Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'ne sevk edildiğini, davacının burada ameliyat olduğunu ve kendisine 3 ay sonra tekrar tetkike gelmesi koşulu ile 3 ay istirahat verildiğini, davacının istirahat için geldiğini memleketinde geldiği günün 3. gecesi ilk nöbetini geçirdiğini, davacının Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesi'ne sevki için Askerlik Şubesine gittiği esnada ikinci kez nöbet geçirdiğini ve Gaziantep 25 Aralık Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığını; burada yapılan MR çekimleri ile diğer tetkikler sonucu davacının epilepsi hastası olduğunun tespit edildiğini ve epilepsi rahatsızlığına ilişkin ilaç ve öneriler ile taburcu edildiğini; davacının istirahat süresince 3 defa daha nöbet geçirdiğini, davacının istirahat sonucu döndüğü GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'nce Askerliğe Elverişli olmadığına dair 18/01/2012 tarihli Sağlık Raporunun tanzim edildiğini, askerlik öncesinde herhangi bir rahatsızlığı bulunmayan davacının askerlik görevinin ifası sırasında nöbet tuttuğu bir esnada yere düşmesi sonucu kafatasında meydana gelen yaralanma sonucu ve buna bağlı olarak geçirmiş olduğu ameliyat ertesinde epilepsi hastası olduğunu; davacıya bu nedenle maluliyet maaşı bağlanmadığı gibi tazminat da ödenmediğini; davacının bu şekilde zarara uğradığını belirterek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 10.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi zararın davalılardan alınarak davacıya verilmesi istemi ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Daire Başkanlığı;03.07.2013 gün ve 2013/1957 Gensek, 2013/917 Esas, 2013/813 Karar sayılı kararında aynen; "1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununa göre, davanın görevli yargı yerinde açılıp açılmadığı ilk inceleme sırasında davanın esasına girilmeden incelenecek hususlar arasında sayılmıştır. Zira görev kamu düzeni ile ilgili olup davanın her safhasında dikkate alınması hukuk alanında ihtilafsız kabul edilen bir keyfiyettir. Bu nedenle işin esasına girilmeden davanın görevli yargı yerinde açılıp açılmadığı hususu incelenmiştir.

Anayasanın, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevleri, üyelerinin seçimi ve özlük hakları, kuruluşu, işleyişi ile yargılama usullerine ilişkin 157'nci maddesinde "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimi yapan ilk ve son derece mahkemesidir. Ancak askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" hükmü bulunmaktadır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevlerini belirleyen, 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 2508 sayılı Kanunla değişik 20'nci maddesinde, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden

doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda, ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz. Bu kanunun uygulanmasında asker kişiden maksat, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlardır" hükmü, aynı kanunun idari davalar ve yargı yetkisinin sınırı başlığı taşıyan 21 'inci maddesinde de, 20'nci madde de belirtilen kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemden dolayı açılacak iptal ve tam yargı davalarının doğrudan doğruya ve kesin olarak Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde çözümlenip karar bağlanacağı hükmü yer almaktadır.

Anayasanın ve 1602 sayılı Kanunun bu hükümleri karşısında bir davaya Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde bakılabilmesi için;

1 İdari işlemin bir asker kişi göz önünde tutularak tesis edilmesi veya idari eylemin bir asker kişiye yönelmiş olması, yahut uyuşmazlığın askerlik yükümlülüğünden doğmuş olması,

2 Dava konusu idari işlem ve eylemin askeri hizmete ilişkin bulunması şartlarının birlikte gerçekleşmiş olması gerekir.

Davacının, olayın geçtiği dönemde jandarma er olarak askerlik hizmetini yaptığı anlaşılmakla, asker kişi olduğunda bir kuşku bulunmamakladır. Bu bakımdan olayın geçtiği sırada ifa ettiği görevin askeri hizmete ilişkin olup olmadığı önem arz etmektedir. 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanununun "Jandarmanın Genel olarak Görevleri" başlıklı 7'nci maddesinde Jandarmanın görevleri; Mülki görevler, Adli görevler, Askeri görevler ve diğer görevleri olarak belirlenmiştir. Buna göre. Jandarmanın mülki görevleri; Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak, Adli görevleri; İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek, Askeri görevleri; Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevleri yapmak, diğer görevleri ise; yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı em ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmaktan ibarettir.

Öte yandan Jandarma Teşkilatı Görev Ve Yetkileri Yönetmeliği'nin 45'inci maddesinde "Jandarmanın Mülki Görevlerinin Esasları" düzenlenmiştir. Buna göre "Jandarma: a. Halkın can, ırz ve malını korur. b. Suç işlenmesini önlemek ve kamu düzenini sağlamak için gerekli önlemleri alır. c Asayişi ve gerek kamunun, gerekse kişilerin güvenliğini ve konut dokunulmazlığını korur. d. Anayasada ve kanunlarda düzenlenen hak ve hürriyetlerin güvenli şekilde kullanılması için gerekli önlemleri alır. e. kamunun huzur ve sükununu bozan; kanunlara nizamlara ve kamu düzenine aykırı bütün eylemlerin işlenmesine: yasa ve nizamlar gereğince engel olur. Yardım isteyenlere, korunmaya muhtaç çocuklarla yardım gereken küçüklere; sakat, hasta, yaşlı kimselerle, düşkün ya da kimsesizlere ve yabancılara yardım eder. Kendi sorumluluğuna verilmiş Devlet sınırlarının güvenliğini koruyucu önlemler alır ve her türlü kaçakçılığa engel olur h. Ceza infaz kurumlarının ve tutukevlerinin dış korumalarını sağlayıcı önlemleri alır. Tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlar." hükmü amirdir.

Davanın görev yerinin çözümünde davacının olay sırasındaki görevi önem kazanmaktadır. Zira, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanununun 7'nci maddesinde belirtildiği üzere Jandarmanın mülki, adli, askeri ve diğer görevleri olarak sıralanmış birbirlerinden farklı nitelik ve fonksiyonda görevleri bulunmaktadır.

Açıklamalar doğrultusunda dava dilekçesi ve eklerindeki belgelerden; davacının Bursa İl J K.lığına bağlı Cezaevi J.Bölük K lığı emrinde Jandarma er olarak askerlik hizmetini yapmakta iken, cezaevi nöbetini tuttuğu sırada, nöbet yerinden düşerek yaralandığı, böylece davacının jandarmanın mülki görevlerinden sayılan ceza infaz kurumlarının ve tutukevlerinin dış korumalarını sağlama görevi sırasında yaralandığı, bir başka ifadeyle davacının maruz kaldığını ileri sürdüğü yaralanma olayının Jandarmanın Askeri Kanun ve nizamların gereği görevlerle, Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevlerin yerine getirilmesi sebebiyle değil, ceza infaz kurumlarının ve tutukevlerinin dış korumalarını sağlayıcı önlemlerin yerine getirilmesi esnasında (nöbet sırasında), yani mülkü görevin ifası esnasında meydana geldiği anlaşılmıştır

Bu itibarla, zararın bir askeri hizmetin ifası sırasında meydana gelmediği, dolayısıyla da dava konusu işlemin askeri hizmete ilişkin bulunma şartının gerçekleşmediği anlaşılmakla, iş bu davanın çözümünün Mahkememizin görevi dışında kaldığı ve davanın görüm ve çözüm yerinin Genel İdari Yargı olduğu sonucuna varılmıştır." şeklindeki gerekçesi ile davanın genel idari yargının görev alanına girdiğini belirterek, görev nedeni ile davanın reddine karar vermiş; verilen kararın Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı'nın 24.02.2016 tarih ve 2013/1957 Gensek sayılı yazı cevabı içeriğinden kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili bu kez, aynı istemlerle genel idari yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 3. İdare Mahkemesi; 29.05.2014 gün ve 2013/1002 Esas, 2014/677 Karar sayılı kararında aynen; "Dava dosyasının incelenmesinden, davacının. Bursa İl Jandarma Komutanlığı emrinde vatanı görevini yapmakla iken. Bursa Cezaevi Bölük Komutanlığında nöbet tuttuğu esnada yere düşmesi sonucu kalasını yere çarparak yaralandığı, akabinde GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Meyin Cerrahi Bölümünde ameliyat olduğu, davacının düşmesine ve ameliyat olmasına bağlı olarak epilepsi hastası olduğu ileri sürülerek bu nedenle uğradığı zarar karşılığı olarak 10.000 TL maddi. 100.000.00 TL manevi zararın yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Askeri Yüksek İdare Mahkemesi nezdinde dava açıldığı. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin 03/07/2013 gün ve 2013/917 Esas, 2013/813 Karar sayılı kararıyla, uyuşmazlığın genel idari yargının görevine girdiğinden bahisle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, anılan kararın davacıya tebliği üzere Mahkememizde görülmekte olan davanın açıldığı anlatılmaktadır.

Uyuşmazlıkta davacının zarara uğradığını ileri sürdüğü olayın, zorunlu olan askerlik görevini yerine getirdiği sırada meydana geldiği, davacının nöbet tuttuğu noktadaki görevin mülki göreve ilişkin olup olmamasının, davacının Anayasa ve Askerlik Kanunu uyarınca yerine getirmekte zorunlu olduğu askerlik görevinin mahiyetini, bir başka ifade ile askere hizmetin niteliğini davacı açısından değiştirmediği, nitekim, askerlik görevini yerme getirmekte olan davacının, üstlerinin

emir ve komutası altında bulunduğu, nöbetini nerede tutacağının üstleri tarafından belirlendiği, davacının Askerlik Kanunu uyarınca yerine getirdiği askerlik görevini hangi komutanlığa bağlı olarak (Jandarma Genel Komutanlığı ya da bir başka kuvvet komutanlığı), ne şekilde, nerede, hangi birimdeki nöbeti tutarak ve nasıl yapacağına ilişkin bir tercih hakkının bulunmadığı, dolayısıyla, davacının. Askerlik Kanunu uyarınca yaptığı askerlik görevi boyunca emir komuta zinciri altında verine getirdiği iş ve işlemlerin askeri hizmete ilişkin olduğu hususunda duraksama bulunmadığı anlaşıldığından: asker kişi olan davacının, /arara uğradığı iddiasına dayanak teşkil eden olayın askeri hizmete ilişkin bir görevi ifa ederken meydana geldiği göz önünde bulundurulduğunda, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün yukarıda metni anılan Yasa hükümlerine göre Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girdiği görülmekle, davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna varılmıştır." şeklindeki gerekçesi ile davanın görev nedeni ile reddine karar vermiş, verilen karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Danıştay 15. Dairesi; 11.06.2015 gün ve 2014/8931 Esas, 2015/3948 Karar sayılı kararı ile; "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. Maddesinin 1. fikrasında; adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varması halinde gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuracağı ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteleyeceği; aynı maddenin 5791 sayılı Yasayla değişik 2. fikrasında ise, yargı merciinin, öncel-görevsizlik kararına ilişkin dava dosyasını da temin ederek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndereceği hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacı tarafından, aynı istemle açılan davanın, Askeri Yüksek idare Mahkemesi'nin 03/07/2013 gün ve E 2013/917, K 2013/813 sayılı kararıyla, uyuşmazlığın genel idari yargının görevine girdiğinden bahisle davanın görev yönünden reddedilmesi üzerine, Bursa 3. İdare Mahkemesi'nde bakılan davanın açıldığı; İdare Mahkemesince de, yukarıda metnine yer verilen 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca, uyuşmazlığı çözmekte Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevli olduğu sonucuna ulaşılması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesi için, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, davanın görev yönünden reddine karar verildiği anlaşılmaktadır." denilmek sureti ile Bursa 3. İdare Mahkemesi'nin kararının bozulmasına hükmettiği anlaşılmıştır.

Bursa 3. İdare Mahkemesi; 28.01.2016 gün ve 2016/16 Esas sayılı kararında aynen; "Dava dosyasının incelenmesinden, davacının, Bursa İl Jandarma Komutanlığı emrinde vatani görevini yapmakta iken. Bursa Cezaevi Bölük Komutanlığında nöbet tuttuğu esnada yere düşmesi sonucu kafasını yere çarparak yaralandığı, akabinde GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Beyin Cerrahi Bölümünde ameliyat olduğu, davacının düşmesine ve ameliyat olmasına bağlı olarak epilepsi hastası olduğu ileri sürülerek bu nedenle uğradığı zararın karşılığı olarak 10.000,00 TL maddi, 100.000,00 TL manevi zararın yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Askeri Yüksek İdare Mahkemesi nezdinde dava açıldığı. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin 03 07/2013 tarih ve E:2013/917, K:2013/813 sayılı kararıyla, uyuşmazlığın genel idari yargının görevine girdiğinden bahisle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, anılan kararın davacıya tebliği üzerine Mahkememizde görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; davacının zarara uğradığını ileri sürdüğü olayın, zorunlu olan askerlik görevini yerine getirdiği sırada meydana geldiği, davacının nöbet tuttuğu noktadaki görevin mülki göreve ilişkin olup olmamasının, davacının Anayasa ve Askerlik Kanunu uyarınca yerine getirmekte zorunlu olduğu askerlik görevinin mahiyetini, bir başka ifadeyle, askeri hizmetin niteliğini davacı açısından değiştirmediği, nitekim, askerlik görevini yerine getirmekte olan davacının, üstlerinin emir ve komutası altında bulunduğu, nöbetini nerede tutacağının üstleri tarafından belirlendiği, davacının Askerlik Kanunu uyarınca yerine getirdiği askerlik görevini hangi komutanlığa bağlı olarak (Jandarma Genel Komutanlığı ya da bir başka kuvvet komutanlığı), ne şekilde, nerede, hangi birimdeki nöbeti tutarak ve nasıl yapacağına ilişkin bir tercih hakkının bulunmadığı, dolayısıyla, davacının. Askerlik Kanunu uyarınca yaptığı askerlik görevi boyunca emir komuta zinciri altında yerine getirdiği iş ve işlemlerin askeri hizmete ilişkin olduğu hususunda duraksama bulunmadığı anlaşıldığından; asker kişi olan davacının, zarara uğradığı iddiasına dayanak teşkil eden olayın askeri hizmete ilişkin bir görevi ifa ederken meydana geldiği göz önünde bulundurulduğunda, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, yukarıda metni anılan Yasa hükümlerine göre Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevine girdiği sonucuna varılmıştır." şeklindeki gerekçesi ile davada Askeri Yüksek İdare Mahkemesi görevli olduğunu belirterek Danıştay Bozma ilamı doğrultusunda 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Turgay Tuncay VARLI, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 14.03.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raporlör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde genel idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Danıştay Savcısı Yakup BAL ile AYİM Savcısı Oğuz PÜRTAŞ'ın davada genel idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Jandarma Er olarak vatani görevini ifa etmekte iken Bursa İl Jandarma Komutanlığına bağlı Bursa Cezaevi Bölük Komutanlığında nöbet tuttuğu bir esnada yere düşmesi nedeni ile kafasının yere çarpması sonucu yararlanan

davacının, bu yaralanması sebebi ile geçirdiği ameliyatlar sonrasında epilepsi hastalığına yakalanması nedeni ile uğradığı zararın olayda kusuru bulunan davalı idarelerden tazminine karar verilmesi istemi ile açılmıştır.

Anayasa'nın 157. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu, ancak askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 20.7.1972 tarih ve 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde de, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" hükmü yer almıştır. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlem ya da eylemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Davanın, 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde sayılan asker kişilerden olan davacıyı ilgilendirdiği konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Sorun, davacının ifa ettiği görevin askeri hizmete ilişkin olup olmadığı noktasından kaynaklanmaktadır.

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun, 3. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir",

Aynı Kanunun 7. maddesinde, "Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri şunlardır.

a)Mülki görevleri;

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak.

b) Adli görevleri;

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek.

c) Askeri görevleri;

Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevleri yapmak.

d) Diğer görevleri;

Yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmak" hükmü yer almıştır.

Uyuşmazlığa konu olayda, asker kişi olan davacının, askerlik görevini ifa ettiği esnada düşerek başını çarpması ve geçirdiği ameliyatlar sonrasında oluşan epilepsi hastalığı nedeni ile uğradığı zararın tazminine karar verilmesini istediği tespit edilmekle; davacının meydana gelen olay esnasında ifa ettiği "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak" görevinin 2803 Sayılı Yasa'nın 7.maddesinin "a" bendinde düzenlenen mülki görevlerden olduğu, bu itibarla aynı maddenin "c" bendinde sayılan Jandarmanın askeri görevleri kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, bu durumda olayda idari eylemin askeri hizmete ilişkin bulunması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Belirtilen duruma göre, olayda idari eylemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmediği anlaşılmakla, davanın görüm ve çözümünde genel idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Her ne kadar Bursa 3. İdare Mahkemesince, uyuşmazlıkta davacının zarara uğradığını ileri sürdüğü olayın, zorunlu olan askerlik görevini yerine getirdiği sırada meydana geldiği, davacının nöbet tuttuğu noktadaki görevin mülki göreve ilişkin olup olmamasının, davacının Anayasa ve Askerlik Kanunu uyarınca yerine getirmekte zorunlu olduğu askerlik görevinin mahiyetini, bir başka ifade ile askere hizmetin niteliğini davacı açısından değiştirmediği, nitekim, askerlik görevini yerme getirmekte olan davacının, üstlerinin emir ve komutası altında bulunduğu, nöbetini nerede tutacağının üstleri tarafından belirlendiği, davacının Askerlik Kanunu uyarınca yerine getirdiği askerlik görevini hangi komutanlığa bağlı olarak (Jandarma Genel Komutanlığı ya da bir başka kuvvet komutanlığı), ne şekilde, nerede, hangi birimdeki nöbeti tutarak ve nasıl yapacağına ilişkin bir tercih hakkının bulunmadığı belirtilerek davanın askeri kişi ve askeri hizmete ilişkin olma koşullarının birlikte gerçekleşmiş olması nedenleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği belirtilmiş ise de; 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun, 7. Maddesinde yapılan tasnif gereğince davacının zarara konu yaralanmasının askeri görev kapsamında değil, mülki görev kapsamında meydana geldiği ve bu itibarla kanunun açık hükmü gereğince davaya genel idari yargı yerinde bakılması gerektiği sonucuna varılmakla, Bursa 3. İdare Mahkemesi'nin kararına dayanak teşkil eden gerekçesine itibar edilmesi mümkün olmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, Bursa 3. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde GENEL İDARİ YARGININ görevli olduğuna, Bursa 3. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 14.03.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Turgay Tuncay	Mehmet	Yüksel
VARLI	AKBULUT	DOĞAN